

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสินค้าของของ สปป.ลาว กัมพูชา  
และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน

An Analysis of Revealed Comparative Advantage of Export Product from  
Lao PDR, Cambodia and Vietnam to ASEAN Market

วิไลวงศ์ โคตรโยธา\* สิริเกียรติ รัชชานันติ\*\* และชัยวุฒิ ตั้งสมชัย\*\*\*

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน รวมทั้งศึกษาสภาพทั่วไปของสถานการณ์การส่งออกสินค้า ปัญหาและอุปสรรคของการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน ทั้งนี้โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) สถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต (Dynamic Revealed Comparative Advantage) และแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model: CMS) เพื่อชี้ให้เห็นศักยภาพของสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน โดยพิจารณาสินค้าตามการจำแนกพิภพการค้าตามระบบฮาร์โมนิซ (Harmonized System)

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศ สปป.ลาว กลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ที่มีศักยภาพส่งออกได้แก่ กลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ ที่ส่งออกไปตลาดไทยและเวียดนาม กลุ่มสินค้าหมวด 9 ไม้และของทำด้วยไม้ ที่ส่งออกไปตลาดมาเลเซีย กลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ ที่ส่งออกไปตลาดไทยและเวียดนาม กลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ที่ส่งออกไปตลาดมาเลเซีย ประเทศกัมพูชา กลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ที่มีศักยภาพส่งออกได้แก่ หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ที่ส่งออกไปตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย กลุ่มสินค้าหมวด 10 เหยื่อไม้และกระดาด ที่ส่งออกไปตลาดสิงคโปร์ กลุ่มสินค้าหมวด 14 ไข่มุก รัตนชาติ ที่ส่งออกไปตลาดไทย กลุ่มหมวด 17 ยานบก ยานน้ำ อากาศยาน ไฟฟ้า ที่ส่งออกไปตลาด สปป.ลาวและเวียดนาม ประเทศเวียดนาม กลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด ที่มีศักยภาพส่งออก ได้แก่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช ที่ส่งออกไปตลาดกัมพูชา ไทย และสิงคโปร์ กลุ่มสินค้าหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ที่ส่งออกไปตลาดกัมพูชา มาเลเซีย สปป.ลาว อินโดนีเซีย และไทย กลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ ที่ส่งออกไปตลาด สปป.ลาว อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย

\* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหาร จังหวัดเชียงใหม่ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

\*\* รองศาสตราจารย์ อาจารย์ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

\*\*\* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**ABSTRACT**

The objective of this study was to analysis the comparative advantages and competitiveness of exports of Lao PDR, Cambodia and Vietnam to the market of the ASEAN, including analysis of general information, exporting situation, exporting problem of Lao PDR, Cambodia and Vietnam in market of the ASEAN. Using Revealed Comparative Advantage Index (RCA), Dynamic Revealed Comparative Advantage, and Constant Market Share Model (CMS). This study looked at products which have a high potential when exporting to ASEAN countries by considering the classification of customs tariff harmonized criteria

The research reviewed that the product groups of Lao PDR had the highest export value to ASEAN and the potential export commodities in Thailand and Vietnam was group of base metals and articles of base metal (Section 15). Group of wood and articles of wood (Section 9) had the potential export commodities in Malaysia. Group of mineral products (Section 5) had the potential export commodities in Thailand. Group of machinery and mechanical appliances; Electrical equipment; Parts thereof; Sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles (Section 16) had the potential export commodities in Malaysia. In case of the products group of Cambodia had the highest export value to ASEAN and the potential export commodities in Singapore was group of pulp of wood or of other fibrous cellulosic material (Section 10). Group of plastics and articles thereof; rubber and articles thereof (Section 7) had the potential export commodities in Indonesia, Malaysia and Thailand. Group of vehicles, aircraft, vessels and associated transport equipment (Section 17) had the potential export commodities in Lao PDR and Vietnam. Group of natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewelry; coin (Section 16) had the potential export commodities in Thailand. In case of the products group of Vietnam had the highest export value to ASEAN and the potential export commodities in Cambodia, Singapore and Thailand was group of vegetable products (Section 2). Group of base metals and articles of base metal (Section 15) had the potential export commodities in Indonesia, Lao PDR, Philippine, Singapore and Thailand. Group of vehicles, aircraft, vessels and associated transport equipment (Section 17) had the potential export commodities in Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Malaysia and Thailand.

## บทนำ

การแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่อช่วยให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการร่วมมือกลุ่มประเทศต่าง ๆ อาทิเช่น กลุ่มความร่วมมือการค้าเสรีและกลุ่มความร่วมมือทางภูมิภาค โดยเฉพาะการการรวมตัวของ 10 ประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม พม่า ไทย กัมพูชา บรูไน สิงคโปร์ และ สปป.ลาว) โดยได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี ตามข้อตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement) หรือ ATIGA ที่ปรับปรุงจากความตกลงฉบับเดิม มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างอาเซียนให้มีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น และครอบคลุมเรื่องมาตรการทางภาษี และมีใช้ภาษี ซึ่งจะทำให้การค้าสินค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนมีอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันน้อยที่สุดนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) นอกจากกลุ่มประเทศ ASEAN ด้วยกันแล้ว ยังมีการจัดกลุ่มสมาชิกในกลุ่มอาเซียน โดยแบ่งย่อยลงไปอีก อาทิ กลุ่มประเทศ CLV เป็นความร่วมมือของกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม เพื่อการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจในฐานะสมาชิกอาเซียนใหม่ ทั้งสามประเทศนี้ มีสถานะทางเศรษฐกิจยังเหลื่อมล้ำต่อยกว่ากลุ่มสมาชิกอาเซียนเก่า จึงทำให้กัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ต้องเกาะกลุ่มรวมกันในการปรับตัวเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ กลุ่มประเทศเหล่านี้ยังอยู่ระหว่างการปรับตัวและปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ รวมถึงทางด้านภาษี กลุ่มประเทศเหล่านี้ยังเป็นทั้งแหล่งผลิตและตลาดใหม่ที่น่าสนใจของภูมิภาค เห็นได้จากการค้าการลงทุนกับกลุ่มประเทศ CLV (กัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม) ในอัตราการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น มูลค่าการส่งออกสินค้าของกลุ่มประเทศ CLV (กัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม) ไปยังตลาดอาเซียน มีมูลค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลจากการบังคับใช้มาตรการการลดภาษีระหว่างอาเซียนเพื่อสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียน

ในปัจจุบัน อาเซียนถือเป็นตลาดที่สำคัญของทั้งสปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม โดยในปี 2555 มีการส่งออก ไปยังตลาดอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากผลจากการลดการกีดกันทางการค้า โดยบังคับใช้มาตรการลดภาษีระหว่างอาเซียนเพื่อสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าคิดเป็นร้อยละ 53 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของ สปป.ลาว ร้อยละ 15 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของเวียดนาม ร้อยละ 14 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา (International Trade Centre)

แม้ว่ามีความร่วมมือของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของทั้งสามประเทศ ทั้งเป็นคู่ค้าสำคัญระหว่างกันแล้ว ทั้งสามประเทศยังอยู่ในฐานะคู่แข่งในการผลิตและส่งออกสินค้าไปยังตลาดอาเซียนโดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากมีอาเซียนเป็นตลาดเป้าหมายหลักเช่นเดียวกัน จากสถิติจะเห็นว่าการส่งออกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจทั้งสามประเทศ โดยเฉพาะตลาดอาเซียน ที่มีอัตราการการส่งออกไปยังตลาดอาเซียนมากขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้ให้ประเทศ และส่งผลให้เศรษฐกิจทั้งสามประเทศขยายตัว

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และ เวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ว่าทั้งสามประเทศมีแนวโน้มความสามารถในการแข่งขันมากน้อยเพียงไร โดยใช้จะศึกษาสภาพทั่วไปของสถานการณ์การส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว และเวียดนาม และการวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างกัน โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต (Dynamic Revealed Comparative Advantage) และส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) ช่วยในการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน

### กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ สำหรับวิธีวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เพื่อการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) สมการ (Bela Balassa, 1965)

$$RCA_{k,CLV} = \frac{X_{k,CLV} / \sum X_{CLV}}{M_{k,ASEAN} / \sum M_{ASEAN}}$$

โดยที่  $RCA_{k,CLV}$  คือ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าส่งออกกลุ่ม k ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม

$X_{k,CLV}$  คือ มูลค่าการส่งออกสินค้ากลุ่ม k ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน

$\sum X_{CLV}$  คือ มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน

$M_{k,ASEAN}$  คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า k ทั้งหมดของตลาดอาเซียน

$\sum M_{ASEAN}$  คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของตลาดอาเซียน

ถ้าค่า  $RCA > 1$  แสดงว่าสัดส่วนของการส่งออกกลุ่ม k ไปยังตลาดอาเซียน มากกว่าสัดส่วนของสินค้านำเข้ากลุ่ม k ของตลาดอาเซียน กล่าวคือ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

ถ้าค่า  $RCA < 1$  แสดงว่าสัดส่วนของการส่งออกกลุ่ม k ไปยังตลาดอาเซียน น้อยกว่าสัดส่วนของสินค้านำเข้ากลุ่ม k ของตลาดอาเซียน กล่าวคือ มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ว่าจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการส่งออกสินค้า และการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าสินค้านั้นของตลาดอาเซียนอย่างไร ซึ่งสามารถวิเคราะห์เชิงพลวัต โดยใช้ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต (Dynamic RCA) ดังสมการดังนี้

$$\frac{\Delta RCA}{RCA} = \frac{\Delta(X_{k,CLV}/X_{CLV})}{(X_{k,CLV}/X_{CLV})} - \frac{\Delta(M_{k,ASEAN}/M_{ASEAN})}{(M_{k,ASEAN}/M_{ASEAN})}$$

โดยที่

$X_{k,CLV}$  คือ มูลค่าการส่งออกสินค้ากลุ่ม  $k$  ของกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม ไปยังประเทศตลาดอาเซียน

$X_{CLV}$  คือ มูลค่าการส่งออกทั้งหมด ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม

$M_{k,ASEAN}$  คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า  $k$  ทั้งหมดจากทุกประเทศของประเทศอาเซียน

$M_{ASEAN}$  คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศอาเซียน

$k$  คือ สินค้าส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม

$\frac{\Delta(X_{k,CLV}/X_{CLV})}{(X_{k,CLV}/X_{CLV})}$  คือ การเปลี่ยนแปลงของการส่งออกสินค้า  $k$  ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เวียดนาม

$\frac{\Delta(M_{k,ASEAN}/M_{ASEAN})}{(M_{k,ASEAN}/M_{ASEAN})}$  คือ การเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าสินค้า  $k$  ของอาเซียน

จากสมการข้างต้น สามารถแยกนิยามของสถานการณ์ทางการตลาดส่งออกที่คาดว่าจะเกิดได้ 6 สถานการณ์ ดังรายละเอียดดังนี้

1) กรณีค่า RCA เพิ่มขึ้น (ความได้เปรียบในการส่งออกเพิ่มขึ้น)

ดาวรุ่งพุ่งแรง เป็นสถานการณ์ที่การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีแนวโน้มดีขึ้น และสามารถส่งออกเพิ่มขึ้นได้รวดเร็วกว่าอัตราการขยายตัวของการนำเข้าของตลาดอาเซียน

สวนกระแส เป็นสถานการณ์ที่การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีแนวโน้มของความสามารถในการส่งออกที่ดีขึ้น แต่การนำเข้าของตลาดอาเซียนมีอัตราการขยายตัวของการนำเข้าลดลง

ตั้งรับปรับตัว เป็นสถานการณ์ที่การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีความสามารถในการส่งออกลดลง โดยความสามารถในการส่งออกลดลงช้ากว่าการลดลงของการนำเข้าของตลาดอาเซียน

2) กรณีค่า RCA ลดลง (ความได้เปรียบในการส่งออกลดลง)

คว่ำไม่ทัน เป็นสถานการณ์ที่การส่งออกของประเทศ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ก็สามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น แต่ความสามารถในการส่งออกกลับขยายตัวต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของการนำเข้าของตลาดอาเซียน

เสียโอกาส เป็นสถานการณ์ที่อัตราการขยายตัวของการนำเข้าของตลาดอาเซียนมีการขยายตัว แต่การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม กลับมีความสามารถในการส่งออกลดลง ทำให้ความได้เปรียบทางการส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ลดลง

ถอยนำ เป็นสถานการณ์ที่อัตราการขยายตัวของการนำเข้าของตลาดอาเซียนและการส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ต่างก็มีแนวโน้มลดลง แต่การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียนมีความสามารถในการส่งออกลดลงเร็วกว่าการลดลงของการนำเข้าของตลาดอาเซียน

ตารางที่ 1 นิยามสถานการณ์การส่งออกของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน โดยใช้ค่าความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต

| แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของ<br>RCA | แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของ   |   |                             | นิยาม          |
|---------------------------------|----------------------------|---|-----------------------------|----------------|
|                                 | การส่งออกของ<br>ประเทศ CLV |   | การนำเข้าของ<br>ตลาดอาเซียน |                |
| เพิ่มขึ้น                       | ↑                          | > | ↑                           | ดาวรุ่งพุ่งแรง |
|                                 | ↑                          |   | ↓                           | สวนกระแส       |
|                                 | ↓                          | < | ↓                           | ตั้งรับปรับตัว |
| ลดลง                            | ↑                          | < | ↑                           | คว่ำไม่ทัน     |
|                                 | ↓                          |   | ↑                           | เสียโอกาส      |
|                                 | ↓                          | > | ↓                           | ถอยนำ          |

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาดของสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน โดยวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดแบบคงที่ (Constant Market Share Analysis of Export Growth) โดยพิจารณาปัจจัยในด้านต่างๆที่มีผลกระทบต่ออัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และรวมค่าของทั้งสามปัจจัยเข้าด้วยกันแล้วจะเท่ากับอัตราการเติบโตของการส่งออกในแต่ละปี ซึ่งผลที่ได้จากการคำนวณ จะมีหน่วยเป็นร้อยละ และสามารถอธิบายว่าการเติบโตในการส่งออกสินค้าใดหนึ่งของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ไปตลาดอาเซียน ได้รับผลจากปัจจัยตัวใดบ้าง และมากน้อยแตกต่างกันอย่างไรในแต่ละปี ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการขยายตัวโดยรวมของตลาด (Growth Effect) ปัจจัยการขยายตัวของการบริโภคสินค้าของตลาด (Commodity effect) และปัจจัยการขยายตัวของความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\left\{ \left[ \frac{g_t * S_{ik(t-1)}}{S_{tk(t-1)}} \right] + \left[ \frac{\{g_{kt} - g_t\} * S_{ik(t-1)}}{S_{tk(t-1)}} \right] + \left[ \frac{\{S_{ikt} - S_{ik(t-1)} - (g_{kt} * S_{ik(t-1)})\}}{S_{tk(t-1)}} \right] \right\} \times 100$$

โดยที่

- $S_{ikt}$       มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ j ในปี t  
 $S_{ik(t-1)}$     มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ j ในปี t-1  
 $g_{kt}$         อัตราการเจริญเติบโตของการนำเข้าสินค้า k ของประเทศ j ในปี t  
 $g_t$          อัตราการเจริญเติบโตของการนำเข้าสินค้าทั้งหมด ของประเทศ j ในปี t

|          |     |                                         |
|----------|-----|-----------------------------------------|
| กำหนดให้ | k   | สินค้าส่งออกของสปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม |
|          | j   | กลุ่มประเทศอาเซียน                      |
|          | t   | ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา                   |
|          | t-1 | ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาลบไป 1 ช่วงเวลา    |

จากสูตรข้างต้นสามารถวิเคราะห์แปลความหมายได้ดังนี้

(1) การเติบโตของการนำเข้าสินค้า k จาก สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ของตลาดอาเซียน ที่เกิดจากปัจจัยการขยายตัวโดยรวมของตลาดอาเซียน (Growth effect) คือพจน์  $\left[ \frac{g_t * S_{ik(t-1)}}{S_{tk(t-1)}} \right]$

(2) การเติบโตของการนำเข้าสินค้า k จาก สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ของตลาดอาเซียน ที่เกิดจากปัจจัยการขยายตัวของการบริโภคสินค้า k ของตลาดอาเซียน (Commodity effect) คือพจน์  $\left[ \frac{\{g_{kt} - g_t\} * S_{ik(t-1)}}{S_{tk(t-1)}} \right]$

(3) การเติบโตของการนำเข้าสินค้า k จากสปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม ของตลาดอาเซียน ที่เกิดจากปัจจัยการขยายตัวของความสามารถในการแข่งขันของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม (Competitiveness Effect) คือพจน์  $\left[ \frac{\{S_{ikt} - S_{ik(t-1)} - (g_{kt} * S_{ik(t-1)})\}}{S_{tk(t-1)}} \right]$

## วิธีการศึกษา

### 1. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาสภาพทั่วไปของการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน รวมถึงสถานการณ์การส่งออก นโยบายการค้าระหว่างประเทศ กรอบความร่วมมือทางการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน ปัญหาและอุปสรรคของการค้าระหว่างประเทศของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

ศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งจะแบ่งสินค้าตามการจำแนกพิภคศุลกากร ตามระบบฮาร์โมนิซ (Harmonized System) ระดับตัวรหัสตัวเลข 2 หลัก (2 Digit) มี 21 หมวด 97 ตอน และจะพิจารณาค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) โดยใช้ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต (Dynamic Revealed Comparative Advantage) เพื่อศึกษาพิจารณาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนามและใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model: CMS) ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของการนำเข้าของประเทศอาเซียน ว่าเกิดจากปัจจัยใด ซึ่งจะใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2555

### 2. ขั้นตอนการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากฐานข้อมูลย้อนหลัง และการรวบรวมข้อมูลแหล่งต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น

ข้อมูลสภาพทั่วไปของการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน รวมถึงสถานการณ์การส่งออก กรอบความร่วมมือทางการค้า ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยใช้ข้อมูลจากสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร เป็นต้น

ข้อมูลมูลค่าการค้าของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียนเป็นรายสินค้าที่ระดับรหัส ฮาร์โมนไนซ์ (Harmonized) ที่ระดับ 2 Digit ใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2555 จากเว็บไซต์ Trade Map – International Trade Statistics เพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) เพื่อวัดความได้เปรียบเทียบของการส่งออกสินค้าใดของ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ไปยังตลาดอาเซียน และใช้ค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเชิงพลวัต (Dynamic Revealed Comparative Advantage) เพื่อศึกษาพิจารณาสถานการณ์การส่งออกไปยังตลาดอาเซียน และใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share Model: CMS) ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำเข้าของประเทศอาเซียน ว่าเกิดจากปัจจัยใด และเพื่อศึกษาพิจารณาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม

## ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาทั้งหมดพบว่า โครงสร้างการส่งออกสินค้าที่สำคัญของ สปป.ลาว ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ช่วงปี พ.ศ. 2546-2555 ได้แก่ หมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ หมวด 9 ไม้และของทำด้วยไม้ หมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า โครงสร้างการส่งออกสินค้าที่สำคัญของกัมพูชา ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน มีมูลค่าสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ หมวด 10 เหล็กและกระดาษ หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง หมวด 17 ยานบก ยานน้ำ อากาศยาน หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า หมวด 14 ไข่มุก รัตนชาติ โครงสร้างการส่งออกสินค้าที่สำคัญของเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน มีมูลค่าสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ หมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า หมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง นอกจากนี้ ยังสามารถสรุปโครงสร้างการส่งออกสินค้าที่สำคัญของ สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม มีศักยภาพส่งออกสินค้าไปตลาดอาเซียน ช่วง พ.ศ. 2546-2555 ดังนี้

กลุ่มสินค้าของ สปป.ลาว ที่มีศักยภาพการส่งออกสูง ได้แก่ กลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ ในตลาดไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 9 ไม้และของทำด้วยไม้ ในตลาดมาเลเซีย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ ในตลาดไทยและเวียดนาม ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดมาเลเซีย กลุ่มสินค้าของสปป.ลาว ที่มีศักยภาพการส่งออกปานกลาง ได้แก่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช ในตลาดไทยและเวียดนาม ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ ในตลาดเวียดนาม กลุ่มสินค้าของ สปป.ลาว ที่มีศักยภาพการส่งออกต่ำ ได้แก่ กลุ่มสินค้าหมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช ในตลาดสิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ ในตลาดสิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 9 ไม้และของ

ทำด้วยไม้ ในตลาดกัมพูชา ไทย เวียดนาม บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ กลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญ และของทำด้วยโลหะสามัญ ในตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน กัมพูชา สิงคโปร์ กลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดกัมพูชา อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม บรูไน ฟิลิปปินส์ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 กลุ่มสินค้าที่สำคัญของ สปป.ลาว ที่มีศักยภาพการส่งออกในตลาดอาเซียน ในช่วง พ.ศ. 2546 – 2555

| ประเทศ      | HS – Code              | RCA            | Dynamic RCA | อัตราการขยายตัวการนำเข้า | แนวโน้มส่วนแบ่งตลาด | ศักยภาพการส่งออก |
|-------------|------------------------|----------------|-------------|--------------------------|---------------------|------------------|
| บรูไน       | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | เสียเปรียบ     | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
| บรูไน       | หมวด 9<br>(HS 44 –46)  | เสียเปรียบ     | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | เสียเปรียบ     | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ     | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
| กัมพูชา     | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | เสียเปรียบ     | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 9<br>(HS 44 –46)  | ได้เปรียบบางปี | ถอยน้ำ      | –                        | ลดลง                | ต่ำ              |
|             | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบางปี | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส   | –                        | ลดลง                | ต่ำ              |
| อินโดนีเซีย | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.        | –                        | –                   | ต่ำ              |

|            |                        |                |                    |           |           |     |
|------------|------------------------|----------------|--------------------|-----------|-----------|-----|
|            | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส          | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส          | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
| มาเลเซีย   | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส          | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | ได้เปรียบบางปี | สวนกระแส           | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง |
| ฟิลิปปินส์ | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | เสียเปรียบ     | n.a.               | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | ถอยน้ำ             | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | ได้เปรียบบางปี | n.a.               | ลดลง      | -         | ต่ำ |
| สิงคโปร์   | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | ได้เปรียบทุกปี | ถอยน้ำ             | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | เสียเปรียบ     | เสียโอกาส          | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |

|          |                        |                |                    |           |           |         |
|----------|------------------------|----------------|--------------------|-----------|-----------|---------|
|          | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.               | -         | -         | ต่ำ     |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | n.a.               | -         | -         | ต่ำ     |
|          | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | ถอยหน้า            | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
| ไทย      | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | ได้เปรียบทุกปี | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | ได้เปรียบทุกปี | ถอยหน้า            | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
| ไทย      | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | ถอยหน้า            | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
| เวียดนาม | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | ได้เปรียบทุกปี | คว่ำไม่ทัน         | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | เสียเปรียบ     | สวนกระแส           | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 9<br>(HS 44 -46)  | ได้เปรียบทุกปี | ถอยหน้า            | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |

ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูล International Trade Centre (2012)

กลุ่มสินค้าของกัมพูชา ที่มีศักยภาพการส่งออกสูง ได้แก่ กลุ่มสินค้าหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ในตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 10 เหลือไม้และกระดาษ ในตลาดสิงคโปร์ ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 14 ไข่มุก รัตนชาติ ในตลาดไทย กลุ่มหมวด 17 ยานบก ยานน้ำ อากาศยาน ในตลาดสปป.ลาวและเวียดนาม กลุ่มสินค้าของกัมพูชา ที่มีศักยภาพการส่งออกปานกลาง ได้แก่ หมวด 10 เหลือไม้และกระดาษ ในตลาดอินโดนีเซีย

กลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 17 ยานบก ยานน้ำ อากาศยาน ในตลาดไทย กลุ่มสินค้าของกัมพูชา ที่มีศักยภาพการส่งออกต่ำ ได้แก่ หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ในตลาดฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม บรูไน สปป.ลาว ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 10 เหลือไม้และกระดาษ ในตลาดสปป.ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย เวียดนาม บรูไน ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 14 ไข่มุก รัตนชาติ ในตลาดสิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดอินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สิงคโปร์ บรูไน ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 17 ยานบก ยานน้ำ อากาศยาน ในตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไนและฟิลิปปินส์ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 กลุ่มสินค้าที่สำคัญของกัมพูชา ที่มีศักยภาพการส่งออกในตลาดอาเซียน ในช่วง พ.ศ. 2546-2555

| ประเทศ      | HS - Code              | RCA            | Dynamic RCA    | อัตราการขยายตัวการนำเข้า | แนวโน้มส่วนแบ่งตลาด | ศักยภาพการส่งออก |
|-------------|------------------------|----------------|----------------|--------------------------|---------------------|------------------|
| บรูไน       | หมวด 7<br>(HS 39 -40)  | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 10<br>(HS 47 -49) | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 14 (HS 71)        | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 17<br>(HS 86 -89) | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
| อินโดนีเซีย | หมวด 7<br>(HS 39 -40)  | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | สูง              |
|             | หมวด 10<br>(HS 47 -49) | เสียเปรียบ     | สวนกระแส       | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ปานกลาง          |
|             | หมวด 14 (HS 71)        | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|             | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | คว่ำไม่ทัน     | เพิ่มขึ้น                | ลดลง                | ต่ำ              |
|             | หมวด 17<br>(HS 86 -89) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส      | ลดลง                     | ลดลง                | ต่ำ              |
| สปป.ลาว     | หมวด 7<br>(HS 39 -40)  | เสียเปรียบ     | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |

|            |                        |                    |                     |           |           |     |
|------------|------------------------|--------------------|---------------------|-----------|-----------|-----|
|            | หมวด 10<br>(HS 47 –49) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ถอยน้ำ              | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 14<br>(HS 71)     | ได้เปรียบบาง<br>ปี | n.a.                | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส           | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 17<br>(HS 86 –89) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | दारुङ्गपुङ्ग<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง |
| มาเลเซีย   | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบทุกปี     | दारुङ्गपुङ्ग<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง |
|            | หมวด 10<br>(HS 47 –49) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ถอยน้ำ              | -         | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 14<br>(HS 71)     | ได้เปรียบบาง<br>ปี | n.a.                | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | ถอยน้ำ              | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 17<br>(HS 86 –89) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส           | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
| ฟิลิปปินส์ | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | เสียเปรียบ         | दारुङ्गपुङ्ग<br>แรง | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 10<br>(HS 47 –49) | เสียเปรียบ         | เสียโอกาส           | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 14 (HS 71)        | เสียเปรียบ         | n.a.                | -         | -         | ต่ำ |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | สวนกระแส            | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ |
|            | หมวด 17<br>(HS 86 –89) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | n.a.                | -         | -         | ต่ำ |
| สิงคโปร์   | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส           | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ |
|            | หมวด 10<br>(HS 47 –49) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | สวนกระแส            | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง |

|          |                     |                |                |           |           |         |
|----------|---------------------|----------------|----------------|-----------|-----------|---------|
|          | หมวด 14 (HS 71)     | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส      | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 16 (HS 84 –85) | เสียเปรียบ     | ถอยหน้า        | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
|          | หมวด 17 (HS 86 –89) | ได้เปรียบบางปี | ถอยหน้า        | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
| ไทย      | หมวด 7 (HS 39 –40)  | ได้เปรียบบางปี | สวนกระแส       | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 10 (HS 47 –49) | ได้เปรียบบางปี | ถอยหน้า        | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 14 (HS 71)     | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 16 (HS 84 –85) | ได้เปรียบบางปี | ตั้งรับปรับตัว | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 17 (HS 86 –89) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส      | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
| เวียดนาม | หมวด 7 (HS 39 –40)  | ได้เปรียบทุกปี | เสียโอกาส      | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 10 (HS 47 –49) | เสียเปรียบ     | ถอยหน้า        | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 14 (HS 71)     | เสียเปรียบ     | ก.ด.           | –         | –         | ต่ำ     |
|          | หมวด 16 (HS 84 –85) | เสียเปรียบ     | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 17 (HS 86 –89) | ได้เปรียบบางปี | สวนกระแส       | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |

ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูล International Trade Centre (2012)

กลุ่มสินค้าของเวียดนาม ที่มีศักยภาพการส่งออกสูง ได้แก่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช ในตลาดกัมพูชา ไทย สิงคโปร์ ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ในตลาดกัมพูชา มาเลเซีย สเปน ลาว อินโดนีเซีย ไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ ในตลาด สเปน ลาว อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย กลุ่มสินค้าของเวียดนาม ที่มีศักยภาพการส่งออกปานกลาง ได้แก่ กลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดกัมพูชา อินโดนีเซีย สเปน ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่

ในตลาดกัมพูชา มาเลเซียและไทย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 2 ผลไม้จากพืช ในตลาดมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ ในตลาดบรูไนและมาเลเซีย ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ในตลาดฟิลิปปินส์ กลุ่มสินค้าของเวียดนาม ที่มีศักยภาพการส่งออกต่ำ ได้แก่ หมวด 2 ผลไม้จากพืช ในตลาดอินโดนีเซีย สปป.ลาว ตลาดบรูไน ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ ในตลาดอินโดนีเซีย สปป.ลาว ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ในตลาดสิงคโปร์ และบรูไน ส่วนกลุ่มสินค้าหมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า ในตลาดฟิลิปปินส์ และบรูไน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 กลุ่มสินค้าที่สำคัญของเวียดนาม ที่มีศักยภาพการส่งออกในตลาดอาเซียน ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2555

| ประเทศ  | HS - Code              | RCA            | Dynamic RCA    | อัตราการขยายตัวการนำเข้า | แนวโน้มส่วนแบ่งตลาด | ศักยภาพการส่งออก |
|---------|------------------------|----------------|----------------|--------------------------|---------------------|------------------|
| บรูไน   | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|         | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|         | หมวด 7<br>(HS 39 -40)  | ได้เปรียบบางปี | n.a.           | -                        | -                   | ต่ำ              |
|         | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบบางปี | เสียโอกาส      | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ปานกลาง          |
|         | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | ได้เปรียบบางปี | ถอยนำ          | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ต่ำ              |
| กัมพูชา | หมวด 2<br>(HS 06 -14)  | ได้เปรียบบางปี | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | สูง              |
|         | หมวด 5<br>(HS 25 -27)  | ได้เปรียบทุกปี | เสียโอกาส      | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ปานกลาง          |
|         | หมวด 7<br>(HS 39 -40)  | เสียเปรียบ     | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | สูง              |
|         | หมวด 15<br>(HS 72 -83) | ได้เปรียบทุกปี | n.a.           | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ต่ำ              |
|         | หมวด 16<br>(HS 84 -85) | เสียเปรียบ     | ดาวรุ่งพุ่งแรง | เพิ่มขึ้น                | เพิ่มขึ้น           | ปานกลาง          |
| อินโดนี | หมวด 2                 | ได้เปรียบทุกปี | ตั้งรับปรับตัว | เพิ่มขึ้น                | ลดลง                | ต่ำ              |

|            |                        |                    |                    |           |           |         |
|------------|------------------------|--------------------|--------------------|-----------|-----------|---------|
| เซีย       | (HS 06 –14)            |                    |                    |           |           |         |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ถอยนำ              | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|            | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
| สปป.ลาว    | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ถอยนำ              | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบทุกปี     | ควาไม่ทัน          | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|            | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
| มาเลเซีย   | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบทุกปี     | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|            | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบทุกปี     | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|            | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|            | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | เสียเปรียบ         | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|            | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | สวนกระแส           | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
| ฟิลิปปินส์ | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบทุกปี     | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|            | หมวด 5                 | เสียเปรียบ         | ควาไม่ทัน          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |

|          |                        |                    |                    |           |           |         |
|----------|------------------------|--------------------|--------------------|-----------|-----------|---------|
|          | (HS 25 –27)            |                    |                    |           |           |         |
|          | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | สว่นกระแส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ถอยนำ              | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ต่ำ     |
| สิงคโปร์ | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบทุกปี     | สว่นกระแส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส          | ลดลง      | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | ลดลง      | ต่ำ     |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | เสียเปรียบ         | สว่นกระแส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
| ไทย      | หมวด 2<br>(HS 06 –14)  | ได้เปรียบทุกปี     | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 5<br>(HS 25 –27)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | เสียโอกาส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |
|          | หมวด 7<br>(HS 39 –40)  | ได้เปรียบบาง<br>ปี | สว่นกระแส          | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 15<br>(HS 72 –83) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ดาวรุ่งพุ่ง<br>แรง | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | สูง     |
|          | หมวด 16<br>(HS 84 –85) | ได้เปรียบบาง<br>ปี | ตั้งรับปรับตัว     | เพิ่มขึ้น | เพิ่มขึ้น | ปานกลาง |

ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูล International Trade Centre (2012)

## อภิปรายผล

### 1. กลุ่มสินค้าของ สปป.ลาว

จากผลการศึกษาคำดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ RCA ในระหว่างปี 2546–2555 พบว่า กลุ่มสินค้าของ สปป.ลาว เช่น หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2543–2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่า ข้าว (หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช) มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันทุกปี ในตลาดสิงคโปร์ และเวียดนาม

จากการศึกษาสถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA ของกลุ่มสินค้าของ สปป.ลาว พบว่า สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2543–2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์สถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA พบว่า ในตลาดบรูไน เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดกัมพูชา แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ (หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส ในตลาดมาเลเซีย เครื่องใช้ไฟฟ้า (หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา) อยู่ในสถานการณ์สวนกระแส ในตลาดฟิลิปปินส์ เหล็ก เหล็กกล้า (หมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส ในตลาดสิงคโปร์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ

จากการศึกษาที่มาของอัตราการเติบโตของการนำเข้าสินค้าจาก สปป.ลาว จากแบบจำลองส่วนแบ่งทางการตลาด (CMS) ในตลาดประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า สปป.ลาว มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น พร้อมอัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ในตลาดประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์และเวียดนาม พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า สปป.ลาวมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่ลดลง แต่ตลาดในประเทศบรูไน กัมพูชาและฟิลิปปินส์ พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้า สปป.ลาวมีแนวโน้มที่ลดลงพร้อมกับอัตราการขยายตัวของการบริโภคก็ลดลงด้วยเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2543–2551 จากการศึกษจากแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ ในตลาดประเทศบรูไน กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม พบว่าเกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลง แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่ตลาดในประเทศอินโดนีเซีย พบว่าเกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลงพร้อมกับอัตราการขยายตัวของการบริโภคก็ลดลงด้วยเช่นกัน

### 2. กลุ่มสินค้าของกัมพูชา

จากผลการศึกษาคำดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ RCA ในระหว่างปี 2546–2555 พบว่า กลุ่มสินค้าของกัมพูชา เช่น หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช และหมวด 4 อาหารปรุงแต่ง เครื่องดื่ม สุรา และน้ำส้มสายชู

ยาสูบ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้แทนยาสูบ หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง สอดคล้องกับจิวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่า ข้าว (หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช) มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันทุกปี ในตลาดมาเลเซีย อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป น้ำตาลทราย (หมวด 4 อาหารปรุงแต่งและอื่น ๆ) มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันทุกปี ในตลาดฟิลิปปินส์ เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติก ยางพารา (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันทุกปี ในตลาดมาเลเซียและเวียดนาม

จากการศึกษาสถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA พบว่า สอดคล้องกับจิวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2543-2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์สถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA พบว่า ในตลาดบรูไน เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดอินโดนีเซีย เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในตลาดสปป.ลาว หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ (หมวด 10 เหี่ยวไม้และกระดาษ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดมาเลเซีย ข้าว (หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช) เม็ดพลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในตลาดมาเลเซีย เหล็ก เหล็กกล้า (หมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส ในตลาดสิงคโปร์ ยางพารา (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ อัญมณีและเครื่องประดับ (หมวด 14 ไข่มุก รัตนชาติ) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส ในตลาดเวียดนาม ข้าว (หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช) น้ำมันสำเร็จรูป น้ำตาลทราย (หมวด 4 อาหารปรุงแต่งและอื่น ๆ) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง

จากการศึกษาที่มาของอัตราการเติบโตของการนำเข้าสินค้าจากกัมพูชา จากแบบจำลองส่วนแบ่งทางการตลาด (CMS) ในตลาดประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้ากัมพูชามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น พร้อมอัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน ในตลาดประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้ากัมพูชามีแนวโน้มที่ลดลง แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่ตลาดในสิงคโปร์ ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้ากัมพูชามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่ลดลง แต่ตลาดในประเทศบรูไน สปป.ลาว และเวียดนาม เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้ากัมพูชามีแนวโน้มที่ลดลงพร้อมกับอัตราการขยายตัวของการบริโภคก็ลดลงด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับจิวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2551 จากการศึกษาจากแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ในตลาดมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ (แต่ไม่สอดคล้องกับตลาดประเทศบรูไน สปป.ลาว สิงคโปร์ เวียดนาม) พบว่า เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลง แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้น

แต่ไม่สอดคล้องกับตลาดในประเทศอินโดนีเซีย เกิดจากปัจจัยทางด้านการความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลงพร้อมกับอัตราการขยายตัวของการบริโภคที่ลดลงด้วยเช่นกัน

### 3. กลุ่มสินค้าของเวียดนาม

จากผลการศึกษาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ RCA ในระหว่างปี 2546-2555 พบว่ากลุ่มสินค้าของเวียดนาม เช่น หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่า ข้าว (หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช) มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันทุกปี ในตลาดอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์

จากการศึกษาสถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA พบว่า สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2551 ซึ่งผลการวิเคราะห์สถานการณ์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเชิงพลวัต Dynamic RCA พบว่า ในตลาดบรูไน เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า (หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดกัมพูชา ผลิตภัณฑ์พลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในตลาดอินโดนีเซีย เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์พลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในตลาด สปป.ลาว เม็ดพลาสติก ยางพารา (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง เสื้อผ้าสำเร็จรูป (หมวด 11 สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดมาเลเซีย เม็ดพลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่งพุ่งแรง ในตลาด ฟิลิปปินส์ 7 ผลิตภัณฑ์พลาสติก (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า (หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา) อยู่ในสถานการณ์ถอยนำ ในตลาดสิงคโปร์ น้ำตาลทราย (หมวด 4 อาหารปรุงแต่งและอื่นๆ) อยู่ในสถานการณ์สวนกระแสนยางพารา (หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง) อยู่ในสถานการณ์เสียโอกาส

จากการศึกษาที่มาของอัตราการเติบโตของการนำเข้าจากเวียดนาม จากแบบจำลองส่วนแบ่งทางการตลาด (CMS) ในตลาดประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และไทย พบว่าเกิดจากปัจจัยทางด้านการความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าเวียดนามมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น พร้อมอัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ในตลาดประเทศบรูไน กัมพูชา สปป.ลาวและสิงคโปร์ พบว่าเกิดจากปัจจัยทางด้านการความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าเวียดนามมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่ลดลง ไม่สอดคล้องกับจีรารวรรณ โกช่วย (2552) ที่ได้ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2551 จากการศึกษากจากแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ในตลาดประเทศบรูไน กัมพูชา สปป.ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ พบว่า เกิดจากปัจจัยทางด้านการความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลง แต่อัตราการขยายตัวของการบริโภคกลับแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่ตลาดใน

ประเทศอินโดนีเซีย เกิดจากปัจจัยทางด้านความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าไทยมีแนวโน้มที่ลดลงพร้อมกับอัตราการขยายตัวของการบริโภคก็ลดลงด้วยเช่นกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ประเทศ สปป.ลาว

จากผลการศึกษา ตลาดที่สำคัญในอาเซียนของ สปป.ลาว ได้แก่ ไทยและเวียดนาม ซึ่งมีชายแดนติดกับ สปป.ลาว ดังนั้น ผู้ส่งออกของ สปป.ลาว ควรให้ความสำคัญในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตกลุ่มสินค้าสำคัญของ สปป.ลาว ที่ยังมีศักยภาพการส่งออกในระดับต่ำ และปานกลาง เพื่อตรวจสอบควบคุมสินค้าให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะสินค้าหมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช หมวด 9 ไม้และของทำด้วยไม้ ที่ส่งออกไปยังตลาดไทย เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มนำมาตรการที่มีใช้ภายในที่เป็นอุปสรรคทางการค้ามาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยมีการใช้มาตรการที่มีใช้ภายในการคุ้มครองภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลของ สปป.ลาว ควรมีการเจรจาการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานกรอบความร่วมมือของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มของส่วนแบ่งตลาดที่ขยายตัว อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการส่งออกสินค้าส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรและแร่ธาตุต่าง ๆ อาทิเช่น หมวด 15 โลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ หมวด 9 ไม้และของทำด้วยไม้ หมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช และส่วนใหญ่แล้วสินค้าที่ผลิตออกมานั้นยังไม่ได้มีการแปรรูป ดังนั้น รัฐบาลของ สปป.ลาว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวด และให้ความสำคัญต่อส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และสามารถจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลของ สปป.ลาว ควรพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของ สปป.ลาว เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของ สปป.ลาว โดยเฉพาะเส้นทางระหว่างประเทศ สปป.ลาว และเวียดนามยังมีข้อจำกัดและมีความไม่สะดวก แม้ว่ารัฐบาล สปป.ลาว จะตระหนักถึงความสำคัญ และกำลังเร่งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวอยู่ก็ตาม เพื่อเป็นประเทศที่มีการคมนาคมขนส่งที่สำคัญในการเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลของ สปป.ลาว ควรมีนโยบายและกฎระเบียบการค้าที่ชัดเจน และมีขั้นตอนไม่มีความซับซ้อนเพื่ออำนวยความสะดวกการขออนุญาตการส่งออกสินค้าของ สปป.ลาว และควรให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการส่งออกและภาวะตลาดของประเทศผู้นำเข้าต่างๆแก่ผู้ส่งออกสินค้า

### 2. ประเทศกัมพูชา

จากผลการศึกษา ตลาดที่สำคัญในอาเซียนของกัมพูชา ได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม ไทยและมาเลเซีย ดังนั้น ผู้ส่งออกควรให้ความสำคัญในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตกลุ่มสินค้าสำคัญของกัมพูชา ที่ยังมีศักยภาพการส่งออกในระดับต่ำ และปานกลาง เพื่อตรวจสอบควบคุมสินค้าให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะโดยเฉพาะหมวด 10 เหยื่อไม้และกระดาษ ที่ส่งออกไปตลาดมาเลเซีย ไทย และหมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ที่ส่งออกไปตลาดสิงคโปร์และเวียดนาม ซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญของกัมพูชาในอาเซียน ในอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราขั้นต้น กัมพูชามีดินสำหรับการเพาะปลูกที่ดี มีฤดูกาลที่เหมาะสม แต่กัมพูชายังขาดองค์

ความรู้ในการแปรรูปยางพารา พร้อมทั้งประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มนำมามาตรการที่มีใช้ภายใน ที่เป็นอุปสรรคทางการค้ามาใช้มากขึ้นเพื่อควบคุมการนำเข้า ดังนั้น รัฐบาลของกัมพูชา ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออกสินค้าเหล่านี้ที่มีแนวโน้มของส่วนแบ่งตลาดที่ขยายตัว และควรมีการเจรจาการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนที่คาดว่าจะนำเข้าเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการรอบการร่วมมือของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาเขตชายแดน ที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออก นอกจากนี้ รัฐบาลของกัมพูชา ควรเร่งพัฒนาระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องใช้เวลานานและเสียค่าใช้จ่ายสูง และควรมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริการแก่ผู้ส่งออกของกัมพูชาในตลาดอาเซียน โดยเฉพาะข้อมูลศึกษาวิเคราะห์สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และภาวะการตลาดการค้า เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการส่งออกสินค้า นอกจากนี้ รัฐบาลของกัมพูชาควรส่งเสริมการค้าบริเวณชายแดน โดยทำการค้าผ่านระบบธนาคารให้มากขึ้น และควบคุมการลักลอบทำการค้าบริเวณชายแดนแบบผิดกฎหมาย ควรมีนโยบายและกฎระเบียบการค้าที่ชัดเจน และมีขั้นตอนไม่มีความซับซ้อน เพื่ออำนวยความสะดวกการขออนุญาตการส่งออกสินค้าของกัมพูชา

### 3. ประเทศเวียดนาม

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสินค้าสำคัญของเวียดนาม ที่ยังมีศักยภาพการส่งออกในระดับต่ำและปานกลาง โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าหมวด 5 ผลิตภัณฑ์แร่ (เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นดังกล่าว) หมวด 2 ผลิตภัณฑ์จากพืช หมวด 16 เครื่องจักร เครื่องกล อุปกรณ์ไฟฟ้า หมวด 7 ผลิตภัณฑ์ของพลาสติกและยาง ซึ่งตลาดอาเซียนเป็นตลาดที่สำคัญของเวียดนาม ยกเว้นประเทศบรูไน ดังนั้น ผู้ส่งออกของเวียดนามควรให้ความสำคัญในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตกลุ่มสินค้าเหล่านี้เพื่อตรวจสอบควบคุมสินค้าให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล เนื่องจากประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มนำมามาตรการที่มีใช้ภายใน ที่เป็นอุปสรรคทางการค้ามาใช้มากขึ้นเพื่อควบคุมการนำเข้า ส่วนภาครัฐบาลของเวียดนาม ควรให้ความสำคัญด้านทรัพยากรมนุษย์ บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม นอกจากนี้ รัฐบาลของเวียดนาม ควรมีการเจรจาการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียนที่คาดว่าจะนำเข้าเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการรอบการร่วมมือของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ รัฐบาลของเวียดนามและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายการค้าในแต่ละประเทศ หรือส่งเสริมการส่งออกให้เหมาะสมกับโครงสร้างของประเทศเหล่านั้น โดยมุ่งเน้นการขยายการส่งออกไปยังตลาดอาเซียนที่ศึกษาที่มีแนวโน้มขยายตัวให้มากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลของเวียดนาม ควรพัฒนาระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากระบบคมนาคมขนส่งยังไม่สะดวกและค่าใช้จ่ายในการขนส่งค่อนข้างสูงและควรมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริการแก่ผู้ส่งออกของเวียดนามในตลาดอาเซียน โดยเฉพาะข้อมูลศึกษาวิเคราะห์สภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และภาวะการตลาดการค้า เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการส่งออกสินค้า

## บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2552). *เขตการค้าเสรีอาเซียน*. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.thaifita.com/thaifita/Home/tabid/36/ctl/Details/mid/436/ItemID/5689/Default.aspx>
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2558). *ปัญหาและอุปสรรคการค้าในอาเซียน*. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.dtn.go.th/index.php/2015-01-06-12-50-50/asia-dtn.html>
- กรมศุลกากร. (2555). *บทบาทศุลกากรไทยกับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน*. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.customs.go.th/wps/wcm/connect/library%20cus501th/InternetTH/AEC/F023B1C15DE951D8E94F3B1F3F0D40F0?id=d728e0bc-1e7b-48d4-9f28-a377be6060cf>
- กรมศุลกากร. (2555). *พิกัดอัตราศุลกากร ระบบฮาร์โมนิซ (Harmonized)*. ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2557, จาก <http://www.customs.go.th/wps/wcm/connect/Library+cus501th/InternetTH/3/>
- จิราวรรณ โกช่วย. (2552). *การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่สำคัญของไทยไปยังตลาดกลุ่มอาเซียนบวกสาม*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ฉัตรชัย เลื่อนประเสริฐ. (2553). *การเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ AFTA กับการปรับตัวสู่ AEC*. ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2557 จาก [http://www.thaifita.com/thaifita/portals/0/sem2aug\\_chat.pdf](http://www.thaifita.com/thaifita/portals/0/sem2aug_chat.pdf)
- ธยาน์ ธนาธร จงกะลิกิจ (2554) *วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออก ทรัพย์สินและเครื่องประดับไทยไปยังตลาดประเทศ สวิตเซอร์แลนด์*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ธวัชวรรณ กนิษฐพงศ์ และนิสิต พันธมิตร. (2552). *เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเบื้องต้น*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธีรภาพ วรรณรัตน์. (2551). *วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยไปยังตลาดประเทศสหรัฐอเมริกา*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วัชรินทร์ ยงศิริ. (2554, 13 พฤษภาคม). สามเหลี่ยมเพื่อการพัฒนา CLV. คอลัมน์กระแสทรรศน์. หนังสือพิมพ์มติชน
- อัศรพงศ์ อันทองและคณะ. (2552). *ศักยภาพสินค้าส่งออกไทยในตลาดกลุ่มอนุภาคแม่น้ำโขง*. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, (กันยายน-ธันวาคม), 48-72.
- อิฐรัตน์ ตาปาน. (2552). *วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกรองเท้าและผลิตภัณฑ์เครื่องหนังของไทย ไปยังตลาดประเทศสหรัฐอเมริกา*. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- Balassa, Bela. (1965). Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage. *Manchester School of Economic and Social Studies*, 33, 99-123.

- Ichikawa Hiroya. (1997). *Constant–Market Share Analysis and Open Regionalism*. Institute of Developing Economics Japan External Trade Organization. . Retrieved October2, 2014, form <http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Apec/14.html>
- International Trade Centre. (2555). *ข้อมูลการนำเข้า–ส่งออก ของประเทศสมาชิกอาเซียน*. ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2557 จาก <http://www.intracen.org/itc/market-info-tools/statistics-export-product-country/>
- Richardson, J. D. (1972). Constant Market Share Analysis of Export Growth. *Journal of International Economics*, 1, 227–239
- Valentine, N., & Krasnik, G. (2000). SADC trade with the rest of the world: Winning export sectors and revealed comparative advantage ratios. *The South African Journal of Economics*, 68(2), 266–285.